Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 11. júna 2015 [1]

Vec C-572/13

Hewlett-Packard Belgium SPRL
a
Epson Europe BV
proti
Reprobel SCRL

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Cour d'appel de Bruxelles (Belgicko)]

„Aproximácia právnych predpisov — Duševné vlastníctvo — Autorské právo a príbuzné práva — Smernica 2001/29/ES — Výlučné právo rozmnožovania — Výnimky a obmedzenia — Článok 5 ods. 2 písm. a) a b) — Výnimka pre reprografiu — Výnimka pre rozmnoženinu na súkromné použitie — Pojem ‚primeraná kompenzácia' — Výber odmeny z dôvodu primeranej kompenzácie z multifunkčných tlačiarní — Kumulácia paušálnej a pomernej odmeny — Spôsob výpočtu — Príjemcovia primeranej kompenzácie — Autori a vydavatelia"

1. Súdny dvor má v prejednávanej veci opäť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti [2], presnejšie článku 5 ods. 2 písm. a) a b) tejto smernice, ktoré stanovujú možnosť členských štátov zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve výnimky z výlučného práva autorov na zhotovenie rozmnoženiny, a to jednak výnimku pre reprografiu a jednak výnimku na rozmnoženinu na súkromné použitie.

2. Podniky, ktoré sú žalobcami vo veci samej, v postavení dovozcu a/alebo výrobcu multifunkčných tlačiarní v podstate napádajú výšku súm, ktoré sa od nich žiadajú na základe primeranej kompenzácie splatnej z dôvodu výnimky pre reprografiu stanovenej v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, v dôsledku čoho má Súdny dvor príležitosť zaoberať sa ustanoveniami, ktoré vykladal oveľa zriedkavejšie ako ustanovenia článku 5 ods. 2 písm. b) tej istej smernice.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230.

I – **Právny rámec**

A – *Právo Únie*

3. Článok 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29 stanovuje:

„2. Členské štáty môžu zabezpečiť výnimky alebo obmedzenia práva rozmnožovania ustanoveného v článku 2 v nasledujúcich prípadoch:

a) vo vzťahu k rozmnožovaniu na papieri alebo akýmkoľvek iným podobným spôsobom, ktorý sa uskutočňuje použitím akéhokoľvek fotografického postupu alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky, s výnimkou písaného/tlačeného notového materiálu za podmienky, že nositelia práv dostanú primeranú kompenzáciu;

b) vo vzťahu k rozmnožovaniu na akomkoľvek médiu vykonanému fyzickou osobou pre súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný, za podmienky, že nositelia práv dostanú primeranú kompenzáciu, v ktorej sa zohľadní uplatnenie alebo neuplatnenie technologických opatrení uvedených v článku 6 na dotknuté dielo alebo predmet ochrany.“

4. Hlavné odôvodnenia a ostatné ustanovenia smernice 2001/29, ktoré môžu byť relevantné pre vyriešenie sporu vo veci samej, budú v prípade potreby citované priamo v nasledujúcich úvahách. Je však potrebné citovať odôvodnenie 37 tejto smernice, ktoré znie:

„Súčasné národné systémy reprografie, ak existujú, netvoria veľké bariéry vnútornému trhu. Členské štáty musia mať možnosť poskytnúť výnimku alebo obmedzenie vo vzťahu k reprografii.“

B – *Belgické právo*

5. Článok 1 ods. 1 zákona z 30. júna 1994 o autorskom práve a o príbuzných právach (loi du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins) [3] stanovuje:

„Len autor literárneho alebo umeleckého diela má právo rozmnožovať ho alebo povoliť jeho rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, či už priamo alebo nepriamo, dočasne alebo trvalo, v celku alebo v časti.

…“

6. Článok 22 ods. 1 LDA, v znení účinnom ku dňu prijatia rozhodnutia vnútroštátneho súdu [4], stanovuje:

„Ak bolo dielo uverejnené v súlade s právom, autor nemôže zakázať:

…

4° čiastočné alebo úplné rozmnožovanie článkov alebo výtvarných diel alebo krátkych fragmentov iných diel zachytených na grafickom alebo podobnom nosiči, ak sa toto rozmnožovanie vykonáva s výlučne súkromným cieľom a nenarúša bežné využívanie diela;

3 — *Moniteur belge* z 27. júla 1994, s. 19297 (ďalej len „LDA“).

4 — Treba poznamenať, že tieto ustanovenia boli zmenené a doplnené zákonom o rôznych ustanoveniach, najmä v oblasti justície (loi portant des dispositions diverses, spécialement en matière de justice) z 31. decembra 2012 (*Moniteur belge* z 31. decembra 2012, s. 88936), ktorý nadobudol účinnosť 1. decembra 2013, teda po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

4°a čiastočné alebo úplné rozmnožovanie článkov alebo výtvarných diel alebo krátkych fragmentov iných diel zachytených na grafickom alebo podobnom nosiči, ak sa toto rozmnožovanie vykonáva na ilustráciu pri vyučovaní alebo na vedecký výskum, pokiaľ je odôvodnené sledovaným neziskovým cieľom a nenarúša bežné využívanie diela…

…

5° rozmnožovanie zvukových a audiovizuálnych diel, ktoré je vykonávané v rodinnom kruhu a je naň obmedzené.“

7. Články 59 až 61 LDA stanovujú:

„Článok 59

Autori a vydavatelia diel zachytených na grafickom alebo podobnom nosiči majú nárok na odmenu za rozmnožovanie týchto diel, a to aj za podmienok stanovených v článku 22 ods. 1 bodoch 4 a 4a a článku 22a ods. 1 bodoch 1 a 2.

Odmenu uhrádza výrobca, dovozca alebo nadobúdateľ prístrojov umožňujúcich kopírovanie chránených diel v rámci Spoločenstva pri uvedení týchto prístrojov do obehu v tuzemsku.

Článok 60

Okrem toho musia fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré zhotovujú kópie diel, zaplatiť pomernú odmenu určenú v závislosti od počtu zhotovených kópií, alebo ju prípadne za tieto osoby musia zaplatiť tí, ktorí iným za odplatu alebo bezodplatne sprístupnia rozmnožovací prístroj.

Článok 61

Kráľ určí výšku odmien uvedených v článkoch 59 a 60 nariadením prerokovaným v Rade ministrov. Odmenu uvedenú v článku 60 možno upraviť v závislosti od dotknutých odvetví.

Kráľ určí pravidlá výberu a rozdeľovania týchto odmien a dohľadu nad nimi, ako aj okamih ich splatnosti.

Pokiaľ medzinárodné zmluvy nestanovujú inak, odmeny stanovené v článkoch 59 a 60 sa poskytujú rovným dielom autorom a vydavateľom.

Kráľ podľa podmienok a pravidiel, ktoré určí, poverí spoločnosť zastupujúcu všetky spoločnosti v oblasti správy práv výberom a rozdeľovaním odmeny.“

8. Sumy paušálnej odmeny a pomernej odmeny sú stanovené v článkoch 2, 4, 8 a 9 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997 o odmeňovaní autorov a vydavateľov za rozmnožovanie diel zachytených na grafickom alebo podobnom nosiči na súkromné alebo vzdelávacie účely (arrêté royal du 30 octobre 1997 relatif à la rémunération des auteurs et des éditeurs pour la copie dans un but

privé ou didactique des œuvres fixées sur un support graphique ou analogue)[5]. Tieto články stanovujú[6]:

„Článok 2

1. Výška paušálnej odmeny uplatniteľnej na kopírky je stanovená na:

1° [5,01] eura za kopírku, ktorá zhotoví menej ako 6 kópií za minútu,

2° [18,39] eura za kopírku, ktorá zhotoví od 6 do 9 kópií za minútu,

3° [60,19] eura za kopírku, ktorá zhotoví od 10 do 19 kópií za minútu,

4° [195,60] eura za kopírku, ktorá zhotoví od 20 do 39 kópií za minútu,

5° [324,33] eura za kopírku, ktorá zhotoví od 40 do 59 kópií za minútu,

6° [810,33] eura za kopírku, ktorá zhotoví od 60 do 89 kópií za minútu,

7° [1 838,98] eura za kopírku, ktorá zhotoví viac ako 89 kópií za minútu.

Pri určovaní výšky paušálnej odmeny sa berie do úvahy rýchlosť zhotovovania čiernobielych kópií, a to aj v prípade prístrojov, ktoré zhotovujú farebné kópie.

2. Výška paušálnej odmeny uplatniteľnej na cyklostyly a kancelárske ofsetové prístroje je stanovená na:

1° [324,33] eura za cyklostyl,

2° [810,33] eura za kancelársky ofsetový prístroj.

…

Článok 4

V prípade prístrojov, ktoré plnia viaceré funkcie zodpovedajúce funkciám prístrojov uvedených v článkoch 2 a 3, sa výška paušálnej odmeny rovná najvyššej sume spomedzi tých, ktoré sú stanovené v článkoch 2 a 3 a ktoré sa môžu uplatniť na viacúčelový prístroj.

…

Článok 8

Pokiaľ povinný nespolupracuje spôsobom opísaným v článkoch 10 až 12, výška pomernej odmeny sa stanoví na:

1° [0,0334] eura za kópiu chráneného diela,

5 — *Moniteur belge* zo 7. novembra 1997, s. 29874 (ďalej len „kráľovské nariadenie z 30. októbra 1997“).

6 — Uvedené sumy vyplývajú zo stanoviska Generálneho riaditeľstva Regulácie a organizácie trhu zo 4. novembra 2012 týkajúceho sa automatickej indexácie súm uvedených v kráľovskom nariadení z 30. októbra 1997 (avis de la Direction générale de la Régulation et de l'Organisation du marché, du 4 novembre 2012, relatif à l'indexation automatique des montants mentionnés à l'arrêté royal du 30 octobre 1997), *Moniteur belge* zo 4. novembra 2013, s. 83560.

2° [0,0251] eura za kópiu chráneného diela zhotovenú prostredníctvom prístrojov používaných vzdelávacím zariadením alebo zariadením verejného vypožičiavania.

Sumy uvedené v bode 1 sa v prípade farebných kópií farebných chránených diel vynásobia dvoma.

Článok 9

Pokiaľ povinný spolupracoval pri výbere pomernej odmeny spoločnosťou spravujúcou práva, jej výška sa stanoví na:

1° [0,0201] eura za kópiu chráneného diela,

2° [0,0151] eura za kópiu chráneného diela zhotovenú prostredníctvom prístrojov používaných vzdelávacím zariadením alebo zariadením verejného vypožičiavania.

Sumy uvedené v bode 1 sa v prípade farebných kópií farebných chránených diel vynásobia dvoma.“

9. Spoluprácu uvedenú v článkoch 8 a 9 vymedzujú články 10 až 12 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997. Článok 10 tohto nariadenia stanovuje:

„Povinný spolupracoval pri výbere pomernej odmeny, ak:

1° v súlade s ustanoveniami oddielu 3 odovzdal svoj výkaz za posudzované obdobie spoločnosti spravujúcej práva,

2° v okamihu odovzdania výkazu spoločnosti spravujúcej práva vopred zaplatil tejto spoločnosti pomernú odmenu zodpovedajúcu počtu kópií chránených diel uvedenému vo výkaze vynásobenému príslušnou sadzbou stanovenou v článku 9 a

3° a) buď pred uplynutím lehoty 200 pracovných dní od doručenia výkazu spoločnosti spravujúcej práva na základe vzájomnej dohody s touto spoločnosťou odhadol počet kópií chránených diel zhotovených počas posudzovaného obdobia,

b) alebo poskytol údaje potrebné na vypracovanie posudku uvedeného v článku 14, pokiaľ si spoločnosť spravujúca práva vyžiadala posudok podľa tohto článku.“

10. Článok 14 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997 stanovuje:

„1. Pokiaľ povinný a spoločnosť spravujúca práva na základe vzájomnej dohody neodhadli počet kópií chránených diel zhotovených počas posudzovaného obdobia, táto spoločnosť si môže vyžiadať posudok o odhade počtu kópií chránených diel zhotovených počas posudzovaného obdobia.

Spoločnosť spravujúca práva upovedomí o žiadosti o posudok povinného do 220 pracovných dní od doručenia jeho výkazu tejto spoločnosti.Posudok vypracuje jeden alebo viacerí znalci určení:

1° buď na základe vzájomnej dohody medzi povinným a spoločnosťou spravujúcou práva,

2° alebo spoločnosťou spravujúcou práva.

Spoločnosť spravujúca práva môže na základe tretieho pododseku bodu 2 určiť len jedného alebo viacerých znalcov schválených ministrom.

Posudok sa vypracuje najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti o posudok určenému znalcovi alebo znalcom.

2. Ak sú znalec alebo znalci určení na základe vzájomnej dohody povinného a spoločnosti spravujúcej práva, náklady na vypracovanie znaleckého posudku sa rozdelia na základe vzájomnej dohody medzi tieto subjekty.Ak sú znalec alebo znalci určení len spoločnosťou spravujúcou práva v súlade s odsekom 1 tretím pododsekom bodom 2, spoločnosť spravujúca práva môže vymáhať náklady na vypracovanie znaleckého posudku od povinného, pokiaľ sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

1° – povinný vopred neposkytol spoločnosti spravujúcej práva údaje, ktoré si vyžiadala v súlade s článkom 22, alebo

— povinný poskytol spoločnosti spravujúcej práva v nadväznosti na žiadosť o informácie v súlade s článkom 22 zjavne nesprávne alebo neúplné údaje,

2° spoločnosť spravujúca práva v žiadosti o informácie uvedenej v článku 22 jasne upovedomila povinného o tom, že v prípadoch uvedených v bode 1 môže vymáhať náklady na vypracovanie nezávislého znaleckého posudku, ktorý si vyžiadala,

3° náklady na vypracovanie znaleckého posudku sú objektívne odôvodnené,

4° náklady na vypracovanie znaleckého posudku sú primerané vo vzťahu k počtu kópií chránených diel, ktorý mohla spoločnosť spravujúca práva primerane predpokladať.

…“

II – **Skutkové okolnosti sporu vo veci samej**

11. Spoločnosť Hewlett-Packard Belgium[7] dováža do Belgicka reprografické prístroje na pracovné a domáce použitie, najmä „multifunkčné“ zariadenia, ktorých hlavnou funkciou je tlač dokumentov, ktorej rýchlosť sa mení podľa kvality tlače, a ktoré môžu slúžiť aj na skenovanie a kopírovanie dokumentov, ako aj na prijímanie a odosielanie faxov. Tieto multifunkčné tlačiarne, ktoré sú hlavným predmetom sporu vo veci samej, sa predávajú za ceny, ktoré zvyčajne nepresahujú 100 eur.

12. Reprobel SCRL[8] je správcovskou spoločnosťou, ktorá je poverená vyberaním a rozdeľovaním súm zodpovedajúcich primeranej kompenzácii z dôvodu výnimky pre reprografiu.

13. Dňa 16. augusta 2004 Reprobel zaslala spoločnosti HPB fax, ktorým ju upozornila na to, že uvádzanie multifunkčných tlačiarní na trh zakladá v zásade povinnosť zaplatiť poplatok 49,20 eura za prístroj.

14. Keďže zorganizované stretnutia a korešpondencia so spoločnosťou Reprobel neviedli k dohode o sadzbe uplatniteľnej na tieto multifunkčné tlačiarne, HPB návrhom z 8. marca 2010 podala proti spoločnosti Reprobel žalobu na Tribunal de première instance de Bruxelles (Súd prvého stupňa v Bruseli). HPB sa na jednej strane domáhala, aby tento súd rozhodol, že za prístroje, ktoré uvádza na trh, nie je splatná nijaká odmena, a subsidiárne určil, že odmeny, ktoré zaplatila, zodpovedali primeraným kompenzáciám splatným na základe belgickej právnej úpravy, vykladanej z hľadiska smernice 2001/29. Na druhej strane navrhovala uložiť spoločnosti Reprobel povinnosť vypracovať do roka – pod hrozbou penále vo výške 10 miliónov eur – štúdiu zodpovedajúcu štúdii uvedenej v článku 26 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997, týkajúcu sa okrem iného počtu sporných prístrojov a ich skutočného používania ako zariadení na kopírovanie chránených diel, v ktorej bude porovnané toto skutočné používanie so skutočným používaním akéhokoľvek iného prístroja na rozmnožovanie chránených diel.

7 — Ďalej len „HPB“.

8 — Ďalej len „Reprobel“.

III – **Prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore**

15. Za týchto okolností Cour d'appel de Bruxelles (Odvolací súd v Bruseli) rozsudkom z 23. októbra 2013, doručeným do kancelárie Súdneho dvora 8. novembra 2013, rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa pojem ‚primeraná kompenzácia' uvedený v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 a v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice vykladať odlišne podľa toho, či rozmnožovanie na papieri alebo na podobnom podklade, ktoré sa uskutočňuje použitím akejkoľvek fotografickej techniky alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky, vykonáva ktorýkoľvek používateľ alebo fyzická osoba na súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný? V prípade kladnej odpovede, na akých kritériách sa má tento výkladový rozdiel zakladať?

2. Majú sa článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 a článok 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice vykladať tak, že oprávňujú členské štáty stanoviť primeranú kompenzáciu pre nositeľov práv vo forme:

— paušálnej odmeny, ktorú uhrádza výrobca, dovozca alebo nadobúdateľ prístrojov umožňujúcich kopírovanie chránených diel v rámci Spoločenstva pri uvedení týchto prístrojov do obehu v tuzemsku, ktorej výška sa vypočítava výlučne v závislosti od rýchlosti, akou môže kopírovací stroj zhotoviť určitý počet kópií za minútu, bez akejkoľvek inej spojitosti s ujmou, ktorá prípadne vznikla nositeľom práv, a

— pomernej odmeny určenej výlučne jednotkovou cenou vynásobenou počtom zhotovených kópií, ktorá sa mení podľa toho, či povinná osoba spolupracovala alebo nespolupracovala pri výbere tejto odmeny, ktorú platia fyzické alebo právnické osoby, ktoré zhotovujú kópie diel, alebo ju prípadne za tieto osoby platia tí, ktorí iným za odplatu alebo bezodplatne sprístupnia rozmnožovací prístroj?

V prípade zápornej odpovede na túto otázku, aké sú relevantné a konzistentné kritériá, ktoré musia členské štáty dodržiavať, aby sa v súlade s právom Únie kompenzácia mohla považovať za primeranú a aby sa dosiahla ‚primeraná rovnováha' medzi dotknutými osobami?

3. Majú sa článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 a článok 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice vykladať tak, že oprávňujú členské štáty prideliť polovicu primeranej kompenzácie, ktorá patrí nositeľom práv, vydavateľom diel vytvorených autormi bez toho, aby mali vydavatelia povinnosť čo i len nepriamo zabezpečiť, aby títo autori dostali časť kompenzácie, ktorej sú zbavení?

4. Majú sa článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 a článok 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice vykladať tak, že oprávňujú členské štáty zaviesť nediferencovaný systém výberu primeranej kompenzácie pre nositeľov práv v podobe paušálnej sumy a sumy za zhotovenú kópiu, ktorá implicitne, ale určite a čiastočne pokrýva kopírovanie notového materiálu a nelegálnych rozmnožení?"

16. Cour d'appel de Bruxelles medzitýmnym rozsudkom zo 7. februára 2014 informoval Súdny dvor, že vyhovel návrhu spoločnosti Epson Europe BV [9] na jej vstúpenie do konania vo veci samej. Súdny dvor preto v súlade s článkom 97 ods. 2 svojho rokovacieho poriadku zaslal spoločnosti Epson procesné písomnosti, ktoré boli doručené subjektom oprávneným podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.

9 — Ďalej len „Epson".

17. HPB, Epson a Reprobel, účastníci konania vo veci samej, ako aj belgická vláda, Írsko [10], rakúska, poľská, portugalská a fínska vláda [11] a tiež Európska komisia predložili písomné pripomienky. HPB, Epson a Reprobel, ako aj belgická a česká vláda a Komisia tiež predniesli ústne pripomienky na verejnom pojednávaní, ktoré sa konalo 29. januára 2015.

IV – **O pojme „primeraná kompenzácia“ v zmysle článku 5 ods. 2 písm. a) a článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 (prvá otázka)**

18. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, či sa má pojem „primeraná kompenzácia“, uvedený v článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29, vykladať odlišne podľa toho, či „rozmnožovanie na papieri alebo akýmkoľvek iným podobným spôsobom, ktorý sa uskutočňuje použitím akéhokoľvek fotografického postupu alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky“, vykonáva „ktorýkoľvek používateľ“ alebo „fyzická osoba na súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný“.

19. Treba zdôrazniť, že táto prvá otázka vnútroštátneho súdu nie je celkom jednoznačná, o čom svedčia veľmi odlišné písomné pripomienky, ktoré vyvolala, a to tak pokiaľ ide o závery, ako aj odôvodnenie týchto pripomienok. Na základe prvého zbežného prečítania by tak bolo možné domnievať sa, že vnútroštátny súd zrejme naznačuje, že článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 by sa nielenže mohol, ale aj mal vykladať s prihliadnutím na postavenie osoby, ktorá vykonáva reprografiu chráneného diela, a na cieľ, s akým sa reprografia uskutočňuje, teda s prihliadnutím na kritériá uvedené v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice. Je teda potrebné najprv určiť význam a presný dosah uvedenej otázky s ohľadom na spor vo veci samej a v prvom rade uviesť vysvetlenia, ktoré poskytol samotný vnútroštátny súd.

A – *O význame a dosahu prvej otázky*

1. Vysvetlenia vnútroštátneho súdu

20. Vnútroštátny súd uvádza, že Súdny dvor sa doteraz zaoberal pojmom primeraná kompenzácia len v rámci výkladu článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29.

21. Reprobel pritom v konaní na vnútroštátnom súde jednak tvrdila, že v konaní vo veci samej ide len o článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, a jednak tvrdila, že je potrebné odlíšiť výnimku pre reprografiu upravenú týmto ustanovením od výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie uvedenej v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice. HPB naopak uviedla, že vzhľadom na to, že článok 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 sa týka zhotovenia rozmnoženiny na akomkoľvek médiu, vzťahuje sa aj na reprografiu vykonávanú fyzickou osobou na súkromné použitie.

22. Vnútroštátny súd v tomto smere spresňuje, že vzhľadom na to, že multifunkčné tlačiarne používajú aj fyzické osoby na súkromné účely, vzniká otázka, či sa má pojem primeraná kompenzácia, ktorá musí závisieť od ujmy vzniknutej nositeľom práv, vykladať rovnako bez ohľadu na to, či sa rozmnoženina zhotovuje na súkromné použitie, alebo na úplne iné použitie.

10 — Írsko však navrhuje odpovede len na prvú a druhú prejudiciálnu otázku.

11 — Fínska vláda však navrhuje odpovede len na tretiu a štvrtú prejudiciálnu otázku.

2. Analýza prvej otázky

23. Zložitosť prvej otázky položenej vnútroštátnym súdom spočíva v tom, že jej samotné znenie podľa všetkého naznačuje, že „parametre“ primeranej kompenzácie z dôvodu rozmnoženiny na súkromné použitie, stanovené v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29, sú v istom zmysle kumulovateľné s parametrami primeranej kompenzácie z dôvodu reprografie, ktoré stanovuje článok 5 ods. 2 písm. a) smernice.

24. To však podľa môjho názoru nie je význam, ktorý treba pripísať tejto prvej otázke.

25. V prvom rade treba zdôrazniť, že – ako vyplýva zo samotného znenia jeho otázky – vnútroštátny súd sa pohybuje výlučne v rámci pôsobnosti článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, keďže výslovne a výlučne hovorí o „rozmnožovan[í] na papieri alebo akýmkoľvek iným podobným spôsobom, ktorý sa uskutočňuje použitím akéhokoľvek fotografického postupu alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky“, a nie všeobecnejšie o rozmnožovaní uskutočňovanom napríklad pomocou multifunkčnej tlačiarne.

26. Jeho prvá otázka teda nevychádza zo zásady, že používanie multifunkčných tlačiarní môže spadať tak pod výnimku pre reprografiu, uvedenú v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, ako aj pod výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, ktorá je upravená v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice. [12]

27. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že vo všeobecnosti možno konštatovať, že používanie multifunkčných tlačiarní na zhotovovane rozmnožení chránených diel môže spadať tak do vecnej pôsobnosti výnimky pre reprografiu v zmysle článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, ako aj do vecnej pôsobnosti výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie v zmysle článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice.

28. Tieto tlačiarne okrem svojej primárnej funkcie týkajúcej sa tlače dokumentov na papier zo zariadenia pripojeného káblom alebo prostredníctvom bezdrôtového pripojenia (napríklad z počítača, tabletu, smartfónu alebo fotoaparátu) alebo záznamového média (napríklad z externého pevného disku alebo pamäťovej karty) totiž umožňujú nielen fotokopírovanie alebo reprografiu diel na papieri, čo je činnosť, ktorá spadá pod výnimku pre reprografiu uvedenú v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, ale aj skenovanie a digitalizáciu týchto diel a uloženie takto vytvoreného súboru na elektronickom médiu [13], čo je činnosť, na ktorú by sa mohla vzťahovať výnimka pre rozmnoženinu na súkromné použitie uvedená v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice [14].

29. Zo spisu však vyplýva, že na poskytnutie užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu nie je potrebné určiť, či používanie multifunkčných tlačiarní spadá len pod výnimku pre reprografiu uvedenú v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, alebo či súčasne spadá – práve so zreteľom na ich multifunkčnosť – aj pod výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie uvedenú v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice, ani v dôsledku toho určiť rozsah pôsobnosti týchto dvoch ustanovení s ohľadom na uvedené tlačiarne a všeobecnejšie s ohľadom na akékoľvek hybridné rozmnožovacie zariadenie alebo prístroj, ktorý možno použiť na zhotovovanie analógových a digitálnych rozmnožení chránených diel.

12 — Je to prípad, ktorý zvažovala generálna advokátka Sharpston v návrhoch, ktoré predniesla vo veci VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:34, bod 40).

13 — V tejto súvislosti treba určite odlíšiť jednak rozmnožovanie chránených diel šírených digitálnou formou (ibooks alebo iné diela šírené na CD-nosičoch, na DVD-nosičoch alebo na internete) a jednak rozmnožovanie chránených diel šírených v analógovej forme (knihy, tlač v papierovej forme), pričom skopírované digitálne dielo, ako aj digitalizované analógové dielo sú legálne len za predpokladu, že nositeľ práva ich odsúhlasil alebo že sa na ne vzťahuje jedna alebo druhá z výnimiek stanovených smernicou 2001/29.

14 — V tejto súvislosti pozri body 42 až 45 týchto návrhov.

30. Treba totiž poukázať na to, že belgická vláda a Reprobel po prvé uviedli, že ustanovenia článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 boli prevzaté do článku 22 ods. 1 bodu 4 LDA a že ustanovenia článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice boli prevzaté do článku 22 ods. 1 bodu 5 LDA. Po druhé zastávajú názor, že vo veci samej sa majú použiť práve ustanovenia článku 22 ods. 1 bodu 4 LDA, a nie ustanovenia článku 22 ods. 1 bodu 5 LDA.

31. V tejto súvislosti možno konštatovať, že v článku 22 ods. 1 bode 5 LDA v znení uplatniteľnom ku dňu prijatia rozhodnutia vnútroštátneho súdu bolo skutočne uvedené len „rozmnožovanie zvukových a audiovizuálnych diel, ktoré je vykonávané v rodinnom kruhu a je naň obmedzené“. Možno z toho teda vyvodiť, že výnimka pre rozmnoženinu na súkromné použitie sa – aspoň pred novelou z 31. decembra 2012, ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra 2013 – nevzťahuje na používanie multifunkčných tlačiarní, a to ani na digitalizáciu chránených diel prostredníctvom skenera.[15] To je však záver, ktorý môže vyvodiť len vnútroštátny súd, lebo podľa ustálenej judikatúry Súdny dvor nemá právomoc vykladať vnútroštátne právo.

32. Otázkou, ktorú si vnútroštátny súd v tejto súvislosti kladie, však podľa môjho názoru je, či – a prípadne do akej miery – sa primeraná kompenzácia z dôvodu výnimky pre reprografiu, upravenej v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, ktorá musí spravidla – až na výnimky – vyplynúť z používania multifunkčných tlačiarní na účely reprografie chránených diel, môže „líšiť“ podľa toho, či ich na tieto účely používa ktorýkoľvek používateľ alebo „fyzická osoba na súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný“, ako sa uvádza v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice.

33. Vnútroštátny súd sa teda nepýta, či je možné použiť kritériá stanovené v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 v prípade uplatnenia článku 5 ods. 2 písm. a) tejto smernice, ale sa konkrétnejšie a presnejšie pýta, či uvedená smernica pripúšťa alebo prípadne vyžaduje – keďže primeraná kompenzácia sa musí určiť v závislosti od ujmy vzniknutej nositeľom práv v dôsledku vykonaného rozmnožovania – úpravu primeranej kompenzácie vybratej z dôvodu reprografie z používania multifunkčných tlačiarní podľa toho, či rozmnožovanie vykonáva súkromná osoba na osobné účely alebo ktokoľvek iný na iné účely.

34. Inak povedané, ide o to, aby Súdny dvor s konečnou platnosťou a jednoznačne určil, či – a prípadne do akej miery – smernica 2001/29 pripúšťa alebo vyžaduje, aby členské štáty, ktoré sa rozhodli zaviesť výnimku pre reprografiu upravenú v článku 5 ods. 2 písm. a) tejto smernice a – ako je to v prejednávanom prípade – zaviedli výber paušálnej a pomernej odmeny z používania multifunkčných tlačiarní na účely financovania primeranej kompenzácie upravenej v tomto ustanovení, v každom prípade vzali do úvahy skutočnosť, či tieto tlačiarne používajú fyzické osoby na súkromné použitie alebo nie.

B – *O existencii povinnosti diferencovaného výberu primeranej kompenzácie v závislosti od používania multifunkčných tlačiarní*

35. V prvom rade treba pripomenúť, že podľa článku 5 ods. 2 smernice 2001/29 členské štáty majú len možnosť, a nie povinnosť zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve výnimky alebo obmedzenia výlučného práva na zhotovenie rozmnoženiny diel chránených autorským právom stanoveného v článku 2 tejto smernice, ktoré sú vymenované v jej článku 5 ods. 2 a 3, pričom výnimka pre reprografiu je upravená v článku 5 ods. 2 písm. a) uvedenej smernice a výnimka pre rozmnoženinu na súkromné použitie je uvedená v jej článku 5 ods. 2 písm. b).

15 — Zo správy predloženej kráľovi pred prijatím kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997 však vyplýva, že táto možnosť už bola zohľadnená.

36. Pokiaľ sa však tieto členské štáty rozhodnú zaviesť výnimku pre reprografiu alebo výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, sú na základe článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29 povinné upraviť poskytovanie primeranej kompenzácie nositeľom výlučného práva na zhotovenie rozmnoženiny. [16]

37. Súdny dvor rozhodol, že pojem primeraná kompenzácia, ktorý je nevyhnutným spoločným prvkom výnimky pre reprografiu aj výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie, je autonómnym pojmom práva Únie, ktorý sa musí vykladať vo všetkých členských štátoch jednotne. [17] To najmä znamená, že pokiaľ sa členské štáty rozhodnú zaviesť výnimku pre reprografiu alebo výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, už nemôžu spresniť parametre primeranej kompenzácie ako základného prvku nekonzistentným a neharmonizovaným spôsobom. [18]

38. Súdny dvor však tiež rozhodol, že vzhľadom na to, že smernica 2001/29 výslovne neupravuje túto otázku, členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy pri vymedzovaní jednotlivých prvkov systému primeranej kompenzácie, ktorý musia zaviesť, pokiaľ dodržia zásadu nediskriminácie, najmä pri určovaní osôb, ktoré majú túto kompenzáciu zaplatiť, ale aj pri stanovení formy, podrobností a jej výšky. [19]

39. Ako však Súdny dvor opakovane konštatoval, primeraná kompenzácia sa musí nevyhnutne vypočítať na základe potenciálnej [20] alebo skutočnej ujmy spôsobenej nositeľom autorského práva v dôsledku zavedenia posudzovanej výnimky z výlučného práva rozmnožovania [21].

40. Na prvú otázku vnútroštátneho súdu treba odpovedať z hľadiska týchto základných usmernení.

41. V prejednávanom prípade treba v prvom rade poznamenať, že znaky výnimky pre reprografiu a výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie sú vymedzené v článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29 podľa veľmi rozdielnych kritérií. [22] Výnimka pre reprografiu je „vymedzená“ v závislosti od rozmnožovacieho média („na papieri alebo akýmkoľvek iným podobným spôsobom“) a použitých prostriedkov rozmnožovania („akéhokoľvek fotografického postupu alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky“), zatiaľ čo výnimka pre rozmnoženinu na súkromné použitie je vymedzená v závislosti od rozmnožovacieho média („na akomkoľvek médiu“), ale najmä v závislosti od totožnosti pôvodcu rozmnožovania („fyzickou osobou“) a cieľa sledovaného zhotovením rozmnoženiny („pre súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný“).

42. Tieto spresnenia nie sú skutočne definičnými kritériami predmetných dvoch výnimiek, ale skôr okolnosťami, ktoré umožňujú vymedziť hranice ich pôsobnosti, a teda do určitej miery určiť ich pôsobnosť z hľadiska *ratione personae a ratione materiae*, ale podľa veľmi rozdielnych podmienok a pravidiel.

43. Článok 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29, ktorý nie je predmetom sporu vo veci samej, tak v podstate vymedzuje pôsobnosť výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie z hľadiska *ratione personae*, pričom stanovuje dve obmedzenia. Oprávnenie rozmnožovať chránené diela z dôvodu rozmnoženiny na súkromné použitie patrí len fyzickým osobám, a to len pre ich súkromné použitie a s cieľom, ktorý nie je priamo ani nepriamo komerčný. Primeranú kompenzáciu, ktorá musí v zásade – až na výnimky – z tohto dôvodu vyplynúť z každého rozmnožovania chráneného diela,

16 — Pozri naposledy rozsudok Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 19 a citovanú judikatúru).

17 — Pozri rozsudok Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 33).

18 — Pozri rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 36), ako aj ACI Adam a i. (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 49).

19 — Pozri naposledy rozsudok Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 19, 20, 30 až 41, 57 a 59 a citovanú judikatúru).

20 — Pozri najmä odôvodnenie 35 smernice 2001/29, ako aj rozsudok Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 39).

21 — Rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 42), Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 47), ACI Adam a i. (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 55), ako aj Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 21).

22 — Ako generálna advokátka Sharpston už uviedla v návrhoch, ktoré predniesla vo veci VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:34, bod 39).

teda možno vybrať len od týchto osôb. Toto ustanovenie naopak nevymedzuje – aspoň nie výslovne – pôsobnosť výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie z hľadiska *ratione materiae*. V tejto súvislosti len spresňuje, že sa uplatní bez ohľadu na to, aké rozmnožovacie médium sa použije. Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 dokonca v skutočnosti obmedzuje pôsobnosť výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie z hľadiska *ratione materiae* len na digitálne rozmnoženiny.

44. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, ktorý je ako jediný predmetom sporu vo veci samej, v podstate vymedzuje pôsobnosť výnimky pre reprografiu z hľadiska *ratione materiae* a v dôsledku toho negatívne vymedzuje aj pôsobnosť výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie z hľadiska *ratione materiae*, pričom stanovuje tri obmedzenia. Pod výnimku pre reprografiu spadajú len rozmnoženiny na papieri alebo akýmkoľvek iným podobným spôsobom, ktorý sa uskutočňuje použitím akéhokoľvek fotografického postupu alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky, s výnimkou písaného/tlačeného notového materiálu.

45. Ako zdôraznil Súdny dvor, samotné znenie článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 tak rozlišuje medzi podkladom, na ktorom sa rozmnoženina zhotoví, t. j. na papieri alebo na inom podobnom podklade, a spôsobom, akým k tomu dochádza, t. j. použitím akéhokoľvek fotografického postupu alebo nejakým iným procesom, ktorý má podobné účinky. [23]

46. Podkladom, na ktorom sa rozmnoženina zhotoví, musí byť papier, ktorý je výslovne uvedený, alebo akýkoľvek iný „substrát s podobnými vlastnosťami, teda takými, ktoré sú porovnateľné a zodpovedajú vlastnostiam papiera“ [24], čo vylučuje každý podklad rozmnožení, ktorý nie je analógový, a teda najmä digitálne podklady [25].

47. Spôsob, ktorým dochádza k zhotoveniu rozmnožení na papieri alebo na inom podobnom podklade, sa netýka len fotografického postupu, ale aj „iného procesu, ktorý má podobné účinky“, t. j. akéhokoľvek iného spôsobu, ktorý umožňuje dospieť k podobnému výsledku, ako je výsledok dosiahnutý fotografickým postupom, teda k analógovému zobrazeniu chráneného diela alebo iného predmetu ochrany. [26] Súdny dvor tak spresnil, že výnimka pre reprografiu sa nezakladá na použitej technike, ale skôr na sledovanom výsledku. [27]

48. Z judikatúry Súdneho dvora teda možno vyvodiť, že kopírovacia funkcia multifunkčných tlačiarní, ktorá umožňuje rozmnožovanie chránených diel na podklade, ktorým je papier, spadá pod výnimku pre reprografiu uvedenú v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, zatiaľ čo ich skenovacia funkcia, ktorá umožňuje rozmnožovanie chránených diel na elektronickom médiu, teda digitalizáciu diel zverejnených na papieri, by mohla spadať pod výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie uvedenú v článku 5 ods. 2 písm. b) tejto smernice. Ako som však už zdôraznil [28], tento aspekt problematiky nespadá do pôsobnosti prejudiciálnych otázok položených Súdnemu dvoru, keďže vnútroštátny zákonodarca nepočítal s touto možnosťou, aspoň nie pred novelou z 31. decembra 2012, ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra 2013, teda po podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor.

23 — Pozri rozsudok VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 64).

24 — Tamže, bod 65.

25 — Tamže, bod 67.

26 — Tamže, bod 68.

27 — Tamže, bod 69.

28 — Pozri body 29 až 31 týchto návrhov.

49. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 naopak neobsahuje nijaké obmedzenie týkajúce sa postavenia osoby, ktorá zhotovuje rozmnoženiny, alebo cieľa ich zhotovovania. Primeraná kompenzácia, ktorá musí – až na výnimky – vyplynúť z každého rozmnožovania chráneného diela z dôvodu výnimky pre reprografiu, sa v zásade musí vybrať od každej osoby, ktorá zhotovuje také rozmnoženiny. [29]

50. Z vyššie uvedenej analýzy vyplýva, že článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 výslovne nepredpisuje – to je predmetom otázky položenej Súdnemu dvoru – ani formálne nezakazuje členským štátom, ktoré sa rozhodli zaviesť výnimku pre reprografiu, upraviť výber primeranej kompenzácie splatnej za používanie multifunkčných tlačiarní na účely zhotovovania rozmnožení chránených diel v závislosti od cieľa ich zhotovovania a od postavenia osoby, ktorá tieto rozmnoženiny zhotovuje.

51. Treba osobitne zdôrazniť, že na prvú otázku vnútroštátneho súdu nemožno jednoducho odpovedať tak, že taká úprava je vylúčená, keďže článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 – na rozdiel od jej článku 5 ods. 2 písm. b) – nerozlišuje postavenie osoby, ktorá zhotovuje rozmnoženiny, a cieľ ich zhotovovania, v podstate na základe zásady, že rozlišovať netreba tam, kde ani zákon nerozlišuje (*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*).

52. Prvý záver, ku ktorému som dospel na základe tejto analýzy, je, že členské štáty nemajú povinnosť zaviesť systém výberu poplatku určeného na financovanie primeranej kompenzácie z dôvodu výnimky pre reprografiu v zmysle článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 z multifunkčných tlačiarní a/alebo ich používania, ktorý je diferencovaný podľa postavenia osoby, ktorá ich používa, a/alebo podľa cieľa ich používania.

53. Druhý záver, ktorý z nej treba vyvodiť, je, že členské štáty môžu zaviesť taký diferencovaný systém, ale za predpokladu, že uvedená kompenzácia závisí od ujmy spôsobenej nositeľom práv v dôsledku zavedenia tejto výnimky, čo znamená, že taká diferenciácia musí spočívať na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách [30], ako to presnejšie vyplýva z preskúmania druhej prejudiciálnej otázky vnútroštátneho súdu uvedeného nižšie.

54. Preto navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prvú otázku tak, že článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, ale dovoľuje členským štátom zaviesť systém výberu poplatku určeného na financovanie primeranej kompenzácie z dôvodu výnimky pre reprografiu upravenej v tomto ustanovení z multifunkčných tlačiarní a/alebo ich používania, ktorý je diferencovaný podľa postavenia osoby, ktorá ich používa, a/alebo podľa cieľa ich používania, pokiaľ jednak táto kompenzácia závisí od ujmy spôsobenej nositeľom práv v dôsledku zavedenia tejto výnimky a jednak taká diferenciácia spočíva na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách.

V – **O stanovení paušálnej a pomernej odmeny určenej na financovanie primeranej kompenzácie (druhá otázka)**

55. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či sa majú ustanovenia článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29 vykladať v tom zmysle, že oprávňujú členský štát zaviesť na účely financovania primeranej kompenzácie vyžadovanej týmito ustanoveniami systém dvojakej – paušálnej a úmernej – odmeny, ktorý má znaky ako systém, o ktorý ide vo veci samej, najmä so zreteľom na primeranú rovnováhu medzi záujmami jednotlivých dotknutých osôb, ktorú má zabezpečiť.

29 — Na tomto mieste treba poukázať na to, že – ako vyplýva z vysvetlení belgickej vlády – o taký prípad zrejme ide vo veci samej.

30 — O tejto požiadavke pozri rozsudok Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 30 až 41).

56. Pred zodpovedaním druhej otázky vnútroštátneho súdu treba pripomenúť hlavné znaky paušálnej a pomernej odmeny, o ktoré ide vo veci samej, a potom uviesť vysvetlenia poskytnuté vnútroštátnym súdom.

A – *Hlavné prvky belgického systému paušálnej a pomernej odmeny*

57. Rozmnožovanie chránených diel z dôvodu výnimky pre reprografiu upravenej v článku 22 ods. 1 bode 4 LDA poskytuje autorom a vydavateľom [31] diel zachytených na grafickom alebo podobnom nosiči nárok na primeranú kompenzáciu financovanú prostredníctvom paušálnej odmeny stanovenej v článku 59 LDA a prostredníctvom pomernej odmeny upravenej v článku 60 LDA.

58. Paušálnu odmenu uhrádza výrobca, dovozca alebo nadobúdateľ prístrojov umožňujúcich kopírovanie chránených diel v rámci Spoločenstva pri uvedení týchto prístrojov do obehu v tuzemsku. Článok 1 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997 vymedzuje dovozcu a nadobúdateľa v rámci Spoločenstva ako dovozcov a nadobúdateľov, ktorých podnikateľská činnosť spočíva v distribúcii prístrojov. Jej výška, ktorú stanovuje článok 2 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997, závisí od maximálnej rýchlosti zhotovovania čiernobielych kópií pomocou posudzovaného prístroja. V prípade typu multifunkčných tlačiarní, o aké ide vo veci samej (20 až 39 kópií za minútu) je to 195,60 eura.

59. Pomernú odmenu uhrádzajú fyzické alebo právnické osoby, ktoré zhotovujú kópie chránených diel, alebo ju prípadne za fyzické osoby musia zaplatiť tí, ktorí iným za odplatu alebo bezodplatne poskytujú rozmnožovací prístroj [32], a to v okamihu zhotovenia kópie chráneného diela [33]. Jej výška sa vypočíta v závislosti od počtu kópií zhotovených pomocou každého prístroja a od sadzby, ktorá sa mení v závislosti od spolupráce povinného pri jej výbere, pričom je stanovená na 0,0201 eura za kópiu chránených diel, ak povinný spolupracoval, a na 0,0334 eura, ak povinný nespolupracoval [34].

60. Táto spolupráca je vymedzená v článkoch 10 až 12 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997, ktoré odlišujú normalizovanú spoluprácu, uplatniteľnú na vzdelávacie zariadenia alebo zariadenia verejného vypožičiavania [35], od všeobecnej spolupráce, uplatniteľnej na ostatných povinných [36] bez ohľadu na ich postavenie [37], podľa pravidiel, ktoré sa menia v závislosti od kritérií špecifikovaných v článku 12 ods. 3 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997.

61. Na to, aby sa predpokladalo, že osoba povinná zaplatiť pomernú odmenu spolupracovala, je potrebné, aby najmä vo všeobecnosti splnila svoje oznamovacie povinnosti za posudzované obdobie voči spoločnosti spravujúcej práva a zaplatila vopred sumu zodpovedajúcu počtu kópií chránených diel uvedených vo výkaze (všeobecná spolupráca) alebo počtu kópií chránených diel určeného podľa normalizovanej tabuľky (normalizovaná spolupráca).

31 — Tretia prejudiciálna otázka vnútroštátneho súdu sa týka práve tejto duálnosti príjemcov primeranej kompenzácie.

32 — Pozri článok 60 LDA, na ktorý odkazuje článok 1 bod 14 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997, ktorý vymedzuje subjekt povinný platiť pomernú odmenu.

33 — Pozri článok 15 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997.

34 — Tieto sadzby predstavujú 0,0251 eura, resp. 0,0151 eura za kópiu chráneného diela zhotovenú prostredníctvom prístrojov používaných vzdelávacím zariadením alebo zariadením verejného vypožičiavania. V prípade farebných kópií sa navyše sadzby násobia dvoma.

35 — Článok 11 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997. Tieto zaradenia sú vymedzené v článku 1 bodoch 16 a 17 tohto kráľovského nariadenia.

36 — Článok 12 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997.

37 — Pozri vysvetlenia uvedené v správe predloženej kráľovi pred prijatím kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997 (*Moniteur belge*, s. 29874, 29895).

B – *Vysvetlenia vnútroštátneho súdu*

62. Vnútroštátny súd predovšetkým zdôrazňuje, že podľa judikatúry Súdneho dvora sa primeraná kompenzácia musí nevyhnutne vypočítať na základe kritéria ujmy spôsobenej autorom chránených diel zavedením výnimky. Poznamenáva však, že Súdny dvor uznal, že samotná schopnosť prístrojov na zhotovovanie rozmnožení je postačujúca na odôvodnenie uplatňovania primeranej kompenzácie, a konštatuje, že otázkou zostáva, ako určiť výšku tejto kompenzácie bez toho, aby bola určená svojvoľne.

63. Vnútroštátny súd navyše uvádza, že vzhľadom na to, že členské štáty musia pri určovaní výšky primeranej kompenzácie zohľadniť najrelevantnejšie kritériá, pričom musia prihliadať na to, že jej výška sa nemôže určiť celkom bez ohľadu na prvky zakladajúce ujmu, vzniká otázka, či majú členské štáty možnosť alebo povinnosť nestanoviť nijakú kompenzáciu, ak je ujma minimálna.

64. V rámci skúmania belgickej právnej úpravy vnútroštátny súd ďalej konštatuje, že ako najrelevantnejšie kritérium bola zohľadnená maximálna rýchlosť čiernobieleho kopírovania za minútu, a nie určenie na súkromné alebo komerčné použitie alebo technické vlastnosti prístroja, ako napríklad rozmanitosť jeho funkcií. Vnútroštátny súd tiež poznamenáva, že zatiaľ čo v prípade skenerov paušálna odmena nemôže prevýšiť určité percento ceny, v prípade ostatných prístrojov je vylúčený akýkoľvek odkaz na cenu prístrojov, čo sa týka osobitne multifunkčných prístrojov, na ktoré sa vzťahuje najvyššia suma, akú možno uplatniť.

65. Vnútroštátny súd z týchto úvah vyvodil, že si možno položiť otázku, či výber paušálnej odmeny z multifunkčných tlačiarní, ktorú uhrádzajú výrobcovia, dovozcovia a nadobúdatelia, spolu s výberom pomernej odmeny, ktorú platia používatelia, nie je vyšší ako náhrada ujmy spôsobenej používaním týchto tlačiarní, či je primeraný a či rešpektuje primeranú rovnováhu medzi právami a záujmami nositeľov autorského práva a právami a záujmami používateľov predmetov ochrany.

C – *Analýza*

1. O prípustnosti

66. Netreba sa príliš podrobne zaoberať prípustnosťou druhej prejudiciálnej otázky spochybnenej spoločnosťou Reprobel, ktorá sotva vyvoláva pochybnosti. Je pravda, že spor vo veci samej sa týka hlavne výrobcov multifunkčných tlačiarní, ktorí v tomto postavení majú povinnosť platiť len paušálnu odmenu, a nie pomernú odmenu. Faktom však zostáva, že druhá otázka vnútroštátneho súdu sa týka týchto dvoch odmien posudzovaných jednotlivo a zároveň systému dvojakej odmeny ako celku.

2. O veci samej

67. Na úvod treba pripomenúť, že vzhľadom na pôsobnosť uplatniteľnej vnútroštátnej právnej úpravy a z dôvodov uvedených vyššie nie je potrebné, aby Súdny dvor podal výklad ustanovení článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29.

68. Ďalej treba pripomenúť, že judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie, upravenej v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29, možno pomocou analógie preniesť aj na výnimku pre reprografiu, uvedenú v článku 5 ods. 2 písm. a) tej istej smernice, pokiaľ sa zohľadní aj základné právo na rovnosť pred zákonom zakotvené v článku 20 Charty základných práv Európskej únie. [38]

38 — Rozsudok VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 73).

69. Z judikatúry Súdneho dvora konkrétne vyplýva, že primeraná kompenzácia má za cieľ primerane odškodniť nositeľov autorského práva za rozmnožovanie chránených diel bez ich súhlasu, takže ju treba považovať za náhradu škody spôsobenej týmto nositeľom zhotovením takej rozmnoženiny. [39] Výška primeranej kompenzácie sa teda musí nevyhnutne vypočítať na základe kritéria ujmy spôsobenej nositeľom autorského práva zavedením predmetnej výnimky, v prejednávanom prípade výnimky pre reprografiu. [40]

70. Súdny dvor tiež rozhodol, že vzhľadom na to, že ustanovenia smernice 2001/29 výslovne neupravujú túto otázku, členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy pri stanovení formy, podrobností financovania a výberu a možnej úrovne tejto kompenzácie. [41]

71. Osobitne prináleží členským štátom, aby na svojom území stanovili najvhodnejšie kritériá na zabezpečenie dodržiavania tejto smernice v rozsahu, ktorý stanovuje právo Únie, s prihliadnutím na osobitné okolnosti každého prípadu. [42] V tejto súvislosti treba spresniť, že to neznamená, že členské štáty sú povinné „vybrať si“ z kritérií, ktoré sú navyše neurčité, tie, ktoré sú najvhodnejšie, ale len to, že im prináleží, aby v súlade s cieľmi smernice 2001/29 a všeobecnejšie s právom Únie stanovili kritériá, ktoré považujú za vhodné.

72. Okrem toho, hoci ustanovenia smernice 2001/29 tiež výslovne neupravujú otázku, kto je povinný platiť primeranú kompenzáciu, takže členské štáty disponujú aj v tejto súvislosti širokou mierou voľnej úvahy [43], v zásade prislúcha osobe, ktorá spôsobila takú ujmu, teda osobe, ktorá zhotovila rozmnoženinu chráneného diela bez toho, aby predtým požiadala nositeľa práv o udelenie súhlasu, aby nahradila spôsobenú ujmu tak, že zaplatí primeranú kompenzáciu, ktorá sa má vyplatiť tomuto nositeľovi práv [44].

73. Súdny dvor však na jednej strane uznal, že v praxi môže byť ťažké identifikovať osoby, ktoré zhotovovaním rozmnožení spôsobujú ujmu nositeľom výlučného práva rozmnožovania, a uložiť im povinnosť odškodniť týchto nositeľov. [45] Na druhej strane zdôraznil, že ujma, ktorá môže vyplynúť z každého súkromného použitia posudzovaného samostatne, sa môže ukázať ako minimálna, a teda nemusí dôjsť k vzniku povinnosti platby, ako sa uvádza v poslednej vete odôvodnenia 35 smernice 2001/29. [46]

74. Súdny dvor teda pripustil, že členské štáty môžu zaviesť na účely financovania primeranej kompenzácie z dôvodu jednej alebo druhej výnimky odmenu, ktorú nemajú platiť používatelia rozmnožovacích zariadení a prístrojov, ktorí zhotovujú rozmnoženiny chránených diel spôsobujúce ujmu nositeľom práv, ale osoby, ktoré disponujú týmito zariadeniami a prístrojmi a z tohto dôvodu ich *de iure* alebo *de facto* sprístupňujú týmto používateľom alebo im poskytujú služby súvisiace so zhotovovaním rozmnožení. [47]

39 — Pozri rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 39 a 40), ako aj VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 75).

40 — Pozri rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 42), ako aj Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 47).

41 — Pozri odôvodnenie 35 smernice 2001/29 a rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 37), Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 20), ako aj Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 20).

42 — Pozri rozsudok Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 21 a 22). Pozri tiež analogicky rozsudok VEWA (C-271/10, EU:C:2011:442, bod 35).

43 — Pokiaľ ide o výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, pozri rozsudky Stichting de Thuiskopie (C-462/09, EU:C:2011:397, bod 23), ako aj Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 20). Pokiaľ ide o výnimku pre reprografiu, pozri rozsudok VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 74).

44 — Pozri rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 44 a 45), Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 23), ako aj ACI Adam a i. (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 51).

45 — Pozri rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 46), Stichting de Thuiskopie (C-462/09, EU:C:2011:397, bod 27), Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 24), ako aj Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, bod 23).

46 — Pozri rozsudok Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, bod 46).

47 — Pokiaľ ide o výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, pozri rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 46 a 50), Stichting de Thuiskopie (C-462/09, EU:C:2011:397, body 27 a 29), Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, bod 24), ako aj Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 23 a 43). Pokiaľ ide o výnimku pre reprografiu, pozri rozsudok VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, bod 76).

75. Na to, aby bola zaručená primeraná rovnováha medzi záujmami nositeľov výlučného práva rozmnožovania a záujmami používateľov zariadení a prístrojov je však potrebné, aby taký systém predovšetkým umožnil povinným premietnuť náklady na túto odmenu do ceny za sprístupnenie týchto zariadení a prístrojov používateľom alebo do ceny za poskytnutie služby súvisiacej so zhohotovením rozmnoženiny tak, aby náklady na odmenu znášali v konečnom dôsledku títo používatelia. [48] Tento systém musí ďalej spočívať na existencii nevyhnutnej spojitosti medzi uplatnením odmeny na uvedené zariadenia a prístroje a ich použitím na rozmnožovanie chránených diel [49], čo si môže vyžadovať zabezpečenie práva na vrátenie akejkoľvek odmeny, ktorá bola prípadne zaplatená neprávom, ktoré je efektívne a neprimerane nesťažuje vrátenie [50].

76. Na účely zodpovedania druhej otázky vnútroštátneho súdu je potrebné vzhľadom na tieto spresnenia najprv samostatne preskúmať paušálnu odmenu a pomernú odmenu ako také a následne systém primeranej kompenzácie ako celok. Nemožno totiž vylúčiť, že paušálna odmena a pomerná odmena posudzované samostatne zodpovedajú požiadavkám pripomenutým vyššie, ale ak sa posudzujú spoločne a súčasne, sú neprimerané a narúšajú „primeranú rovnováhu“, ktorú treba dosiahnuť medzi záujmami nositeľov výlučného práva rozmnožovania a záujmami používateľov reprografických zariadení alebo prístrojov.

77. V tejto súvislosti treba na úvod poukázať na to, že obidve odmeny, ktorých účelom je financovať primeranú kompenzáciu vyžadovanú článkom 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, sú však založené na úplne iných prístupoch. Paušálna odmena, ktorá sa vyberá z reprografických zariadení alebo prístrojov, spočíva na odhade potenciálnej ujmy, ktorú môže používanie týchto zariadení alebo prístrojov spôsobiť nositeľom práv, a teda na predbežnom posúdení ich pravdepodobnej schopnosti spôsobiť takú ujmu. Naproti tomu pomerná odmena, ktorá sa vyberá z rozmnožení chránených diel uvedených vo výkazoch, spočíva na určení skutočnej ujmy, ktorú tieto rozmnoženiny spôsobujú nositeľom práv, a teda na následnom vyčíslení skutočnej ujmy spôsobenej nositeľom práv.

a) O paušálnej odmene

78. Paušálna odmena zavedená belgickou právnou úpravou má dva hlavné znaky. Po prvé uhrádzajú ju výrobcovia, dovozcovia alebo nadobúdatelia reprografických zariadení a prístrojov, ku ktorým patria multifunkčné tlačiarne, o ktoré ide vo veci samej, v okamihu uvedenia týchto zariadení a prístrojov do obehu. Po druhé jej výška sa odhaduje s prihliadnutím na potenciálnu ujmu, ktorú môže používanie týchto zariadení a prístrojov na rozmnožovanie chránených diel spôsobiť nositeľom práv, pričom táto ujma sa odhaduje v závislosti od ich maximálnej rýchlosti čiernobieleho kopírovania za minútu.

79. Paušálna odmena je teda v podstate poplatkom za uvedenie na trh všetkých zariadení a prístrojov, ktoré môžu slúžiť na reprografiu chránených diel, ktorý sa nepriamo vyberá od ich nadobúdateľov. Treba totiž poukázať na to, že je nesporné, že výrobcovia, dovozcovia a nadobúdatelia týchto reprografických zariadení a prístrojov v rámci Spoločenstva, ktorí sú označení za subjekty povinné platiť paušálnu odmenu, môžu premietnuť jej výšku do svojich maloobchodných predajných cien, takže túto odmenu v konečnom dôsledku vždy uhrádzajú koneční nadobúdatelia, teda buď osoby, ktoré môžu použiť tieto zariadenia a prístroje okrem iného na rozmnožovanie chránených diel, alebo osoby, ktoré sprístupnia tieto zariadenia a prístroje takým osobám v rámci reprografických služieb a ktoré samy môžu premietnuť výšku tejto odmeny do ceny uvedených služieb.

48 — Pokiaľ ide o výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, pozri rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 46 a 49), Stichting de Thuiskopie (C-462/09, EU:C:2011:397, body 27 a 28), Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 24 a 25), ako aj ACI Adam a i. (C-435/12, EU:C:2014:254, bod 52). Pokiaľ ide o výnimku pre reprografiu, pozri rozsudok VG Wort a i. (C-457/11 až C-460/11, EU:C:2013:426, body 76 a 77).

49 — Pokiaľ ide o výnimku pre rozmnoženinu na súkromné použitie, pozri rozsudok Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 28 a 33).

50 — Pozri rozsudok Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 30 až 34).

80. Ako uviedla belgická a rakúska vláda, možno konštatovať, že zavedenie takej paušálnej odmeny je odôvodnené existenciou objektívnych praktických ťažkostí pri identifikácii osôb, ktoré vykonávajú reprografiu chránených diel, a uložení povinnosti týmto osobám zaplatiť primeranú kompenzáciu.

81. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že okolnosť, že belgická právna úprava stanovuje aj pomernú odmenu vyberanú zo skutočného používania reprografických zariadení a prístrojov, nemôže sama osebe predstavovať dôkaz o tom, že zavedenie paušálnej odmeny je neopodstatnené, lebo svedčí o neexistencii akýchkoľvek praktických ťažkostí pri výbere primeranej kompenzácie z reprografie chránených diel. Naopak inou otázkou je, či duálnosť systému primeranej kompenzácie zavedeného belgickým zákonodarcom, teda kumulácia paušálnej odmeny a pomernej odmeny, zodpovedá požiadavkám primeranej rovnováhy stanoveným smernicou 2001/29, čo preskúmam nižšie.

82. Faktom zostáva, že paušálna odmena zavedená belgickou právnou úpravou musí zaručiť primeranú rovnováhu vyžadovanú smernicou 2001/29, čo si vyžaduje trojakú analýzu.

83. Túto primeranú rovnováhu v prvom rade možno zaručiť len v rozsahu, v akom existuje nevyhnutná spojitosť medzi uplatnením paušálnej odmeny na reprografické zariadenia a prístroje a ich predpokladaným použitím na rozmnožovanie chránených diel.

84. Vzhľadom na to, že paušálna odmena sa skutočne vyberá z uvedenia do obehu všetkých zariadení a prístrojov, ktoré možno použiť na reprografiu chránených diel v zmysle článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, v prejednávanom prípade treba v zásade predpokladať, že taká spojitosť je preukázaná. Ako Súdny dvor zdôraznil v inom kontexte, osoby, ktoré si kúpili multifunkčné tlačiarne, o aké ide vo veci samej, sa legitímne považujú za osoby, ktoré majú plný prospech z týchto tlačiarní, a teda využívajú všetky ich funkcie, takže ich samotná spôsobilosť na vykonávanie reprografie je postačujúca na odôvodnenie uplatňovania paušálnej odmeny. [51]

85. V druhom rade si primeraná rovnováha vyžadovaná smernicou 2001/29 tiež vyžaduje preskúmať, či sa jednotlivé úrovne paušálnej odmeny stanovené belgickou právnou úpravou nachádzajú v rozmedzí určenom právom Únie, najmä zásadou proporcionality.

86. Je pravda, že – ako bolo pripomenuté vyššie – členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy okrem iného pri stanovení úrovne primeranej kompenzácie vyžadovanej z dôvodu výnimky pre reprografiu. Priestor ponechaný členským štátom však nie je neobmedzený. Členské štáty musia použiť relevantné kritériá, s prihliadnutím na osobitné okolnosti každého prípadu [52], a dbať na to, aby výkon ich voľnej úvahy nemal nepriaznivý vplyv na fungovanie vnútorného trhu a nenarúšal tak ciele sledované smernicou 2001/29 [53]. Keďže primeraná kompenzácia a systém, na ktorom je založená, musia súvisieť s ujmou spôsobenou nositeľom práv z dôvodu zhotovenia rozmnožení, príslušné orgány musia stanoviť jej výšku v zásade so zreteľom na relatívnu mieru schopnosti zariadenia alebo prístroja zhotovovať rozmnoženiny chránených diel. [54]

87. V prejednávanom prípade prináleží vnútroštátnemu súdu preskúmať, či sú jednotlivé sadzby stanovené belgickou právnou úpravou, ktoré sa postupne zvyšujú v závislosti od maximálnej rýchlosti kopírok za minútu pri čiernobielom kopírovaní pomocou reprografických zariadení a prístrojov a ktoré v prípade multifunkčných tlačiarní môžu dosiahnuť trojnásobok ich maloobchodnej predajnej ceny, v primeranom vzťahu proporcionality s potenciálnou ujmou, ktorú uvádzanie týchto prístrojov na trh vyvoláva.

51 — Pozri analogicky so sprístupnením záznamových nosičov, ktoré môžu slúžiť na zhotovovanie rozmnožení chránených diel z dôvodu výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie, fyzickým osobám rozsudky Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, body 54 až 56), Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 41 a 42), ako aj Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 24 a 25).

52 — Pozri rozsudok Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 21 a 22).

53 — Pozri najmä odôvodnenie 31 smernice 2001/29.

54 — Pozri rozsudok Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, body 21 a 27).

88. V tejto súvislosti je pravda, že – ako uviedla belgická vláda – kritérium maximálnej rýchlosti kopírok za minútu pri čiernobielom kopírovaní pomocou reprografických zariadení a prístrojov, na ktorom sú založené jednotlivé sadzby paušálnej odmeny, je kritériom, ktoré do určitej miery objektívne svedčí o schopnosti týchto zariadení a prístrojov potenciálne spôsobiť ujmu. Na druhej strane je tiež pravda, že cena zariadenia alebo prístroja nie je objektívnym faktorom, ktorý by mohol svedčiť o tejto schopnosti.

89. Tiež je však pravda, že potenciálna ujma, ktorá vyplýva z toho, že fyzická osoba si kúpi multifunkčnú tlačiareň, ako sú tlačiarne, o ktoré ide vo veci samej, na súkromné použitie vôbec nie je porovnateľná s potenciálnou ujmou vyplývajúcou z kúpy tej istej tlačiarne právnickou osobou, akou je verejná knižnica, na to, aby ju využívali zamestnanci tejto knižnice, alebo – *a fortiori* – na jej sprístupnenie verejnosti. Schopnosť multifunkčnej tlačiarne potenciálne spôsobiť ujmu tiež nie je vôbec porovnateľná so schopnosťou prístroja, ktorý má porovnateľnú rýchlosť kopírovania a je osobitne určený na hromadné zhotovovanie fotokópií, potenciálne spôsobiť ujmu, a to práve vzhľadom na rozmanitosť ich funkcií a rôznorodosť ich použití.

90. Primeraná rovnováha vyžadovaná smernicou 2001/29, ktorá znamená, že výška paušálnej odmeny sa nesmie určiť celkom bez ohľadu na prvky zakladajúce ujmu spôsobenú nositeľom práv [55], by teda bola nepochybne lepšie zaručená, ak by sa popri kritériu rýchlosti kopírovania vzali do úvahy ďalšie prvky, ktoré možno objektívne posúdiť, ako napríklad povaha alebo účelové určenie zariadenia alebo prístroja uvedeného do obehu, ktoré belgická vláda konkrétne uvádza vo svojich pripomienkach, ale odmieta ich.

91. Odhad zákonodarcu týkajúci sa schopnosti reprografických zariadení a prístrojov potenciálne spôsobiť ujmu by sa mal opierať prinajmenšom o ďalšie objektívne a aktualizované prvky, najmä o štatistické údaje, spôsobilé preukázať určitú súvislosť medzi jednotlivými sadzbami paušálnej odmeny a rozsahom potenciálnej ujmy v prípade každého typu zariadení alebo prístrojov.

92. V tejto súvislosti možno poznamenať, že sadzba uplatnená na multifunkčné tlačiarne schopné zhotoviť 20 až 39 čiernobielych kópií za minútu, teda 195,60 eura, pri porovnaní so sadzbou pomernej odmeny uplatnenej na každú kópiu chráneného diela na osobu, ktorá spolupracovala, teda 0,0201 eura, by sa rovnala zhotoveniu približne 9 731 kópií chránených diel. Belgická vláda pritom neuviedla nijaký konkrétny údaj, ktorý by mohol preukázať hodnovernosť reálnej pravdepodobnosti, že používanie multifunkčnej tlačiarne fyzickou osobou na súkromné použitie môže spôsobiť takú veľkú ujmu.

93. V prejednávanom prípade treba zdôrazniť, že belgická vláda uviedla, že zavedenie paušálnej odmeny sa opiera o predbežné štúdie, ktoré boli uvedené v správe predloženej kráľovi pred prijatím kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997. Táto správa konkrétne poskytuje niekoľko štatistík z daného obdobia týkajúcich sa jednotlivých typov reprografických zariadení a prístrojov, na ktoré sa vzťahuje paušálna odmena, s rozlíšením kopírok, faxov, cyklostylov a ofsetových prístrojov, pričom pri každom type je uvedený počet používaných prístrojov, ich priemerná predajná cena a počet kópií, ktoré pomocou nich možno zhotoviť. V tejto správe sa navyše uvádza, že „výška paušálnej odmeny je upravená podľa skutočného používania prístroja na trhu“ v podstate na základe „informácií poskytnutých zástupcami výrobcov“. Toto zohľadnenie používania prístroja sa však prejavuje len v klasifikácii kopírok do siedmich kategórií vymedzených v závislosti od rýchlosti čiernobieleho kopírovania za minútu.

55 — Toto slovné spojenie použil Súdny dvor v súvislosti s článkom 5 ods. 1 smernice Rady 92/100/EHS z 19. novembra 1992 o nájomnom práve a výpožičnom práve a o určitých právach súvisiacich s autorskými právami v oblasti duševného vlastníctva (Ú. v. ES L 346, s. 61; Mim. vyd. 17/001, s. 120) – pozri rozsudok VEWA (C-271/10, EU:C:2011:442, bod 37).

94. Súdny dvor navyše nemá k dispozícii štúdie, ktoré spoločnosť spravujúca práva mala dať pravidelne vypracovať na základe článku 26 ods. 1 kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997 a ktoré mali obsahovať určitý počet presných štatistických informácií týkajúcich sa najmä počtu zhotovených kópií chránených diel a ich rozdelenia podľa odvetvia činnosti.

95. V každom prípade však prináleží vnútroštátnemu súdu posúdiť všetky okolnosti veci. V prvom rade musí posúdiť relevantnosť kritéria vymedzeného zákonodarcom na určenie sadzieb paušálnej odmeny a vyvodiť z toho dôsledky. Ďalej musí zhodnotiť, či možno konštatovať, že jednotlivé sadzby paušálnej odmeny sú v primeranom pomere k rozsahu potenciálnej ujmy spôsobenej nositeľom práv uvedením do obehu multifunkčných tlačiarní, o ktoré ide vo veci samej.

96. Primeraná rovnováha vyžadovaná judikatúrou Súdneho dvora napokon v treťom rade vyžaduje preskúmať, či paušálna odmena musí byť v každom prípade spojená s možnosťou dosiahnutia vrátenia prípadne neprávom zaplatenej paušálnej odmeny. [56]

97. V tejto súvislosti treba poznamenať, že Súdny dvor doteraz stanovil takú požiadavku vrátenia len vo veľmi špecifickom kontexte, konkrétne v kontexte poplatku vyberaného z predaja nosičov určených na zhotovovanie rozmnožení z dôvodu výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie uvedenej v článku 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29. Situácia, o ktorú ide vo veci samej, pritom nie je úplne porovnateľná so situáciou posudzovanou vo veci Amazon.com International Sales a i.

98. Je pravda, že multifunkčné tlačiarne – tak ako nosiče určené na zhotovovanie rozmnožení, o ktoré išlo v poslednej uvedenej veci – možno vzhľadom na ich samotnú povahu použiť na veľmi odlišné účely, pričom niektoré z nich, ako napríklad tlač osobných dokumentov, nijako nesúvisia s reprografiou chránených diel. Preto by bolo v rozpore s primeranou rovnováhou vyžadovanou smernicou 2001/29 vyžadovať od osôb, ktoré používajú také multifunkčné tlačiarne len na účely, ktoré nesúvisia s rozmnožovaním chránených diel, aby platili takú odmenu.

99. Je však tiež potrebné mať na zreteli, že – ako bolo pripomenuté v rámci skúmania prvej prejudiciálnej otázky – pôsobnosť výnimky pre rozmnoženinu na súkromné použitie je z hľadiska *ratione personae* užšia ako pôsobnosť výnimky pre reprografiu. Výnimka pre rozmnoženinu na súkromné použitie sa vzťahuje len na fyzické osoby, ktoré chcú zhotovovať kópie chránených diel na súkromné účely, takže je pomerne jednoduché zaviesť systém poplatkov za rozmnoženinu na súkromné použitie zo všetkých záznamových médií spojený s mechanizmom umožňujúcim vrátenie poplatkov osobám, ktoré oň oprávnene požiadajú.

100. Z rozmnožovania chránených diel z dôvodu výnimky pre reprografiu musí naopak v zásade vyplynúť primeraná kompenzácia bez ohľadu na to, kto reprografiu vykonáva. Ako pritom uviedla rakúska vláda, kontrola používania multifunkčných tlačiarní na rozmnožovanie chránených diel u každej – fyzickej alebo právnickej – osoby, ktorá si kúpila takú tlačiareň, naráža na značné praktické ťažkosti, ktoré sú totožné práve s praktickými ťažkosťami, na ktorých je založená samotná prípustnosť paušálnej odmeny.

101. Skutočnosť, že paušálna odmena nie je spojená s mechanizmom vrátenia, teda samu osebe nemožno považovať za skutočnosť, ktorá narúša primeranú rovnováhu vyžadovanú smernicou 2001/29. Celkom inou otázkou naopak je, či neexistencia mechanizmu vrátenia paušálnej odmeny osobám, ktoré majú platiť pomernú odmenu, môže narušiť uvedenú rovnováhu, čo je otázka, ktorú preskúmam nižšie.

56 — Pozri rozsudok Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 30 až 32).

b) O pomernej odmene

102. Pomerná odmena zavedená belgickou právnou úpravou je v podstate poplatkom za skutočné používanie alebo prevádzkovanie všetkých zariadení a prístrojov, ktoré možno použiť na reprografiu chránených diel, akými sú multifunkčné tlačiarne, o ktoré ide vo veci samej, pričom výška tohto poplatku sa určuje v zásade v závislosti od skutočnej ujmy, ktorú toto používanie alebo prevádzkovanie skutočne spôsobilo nositeľom práv. Pomernú odmenu totiž buď priamo platia nadobúdatelia/používatelia reprografických zariadení a prístrojov, ktorí zhotovujú rozmnoženiny chránených diel, alebo ju na tieto osoby prenesú subjekty, ktoré im sprístupnia také zariadenia a prístroje. Jej výška sa navyše v termíne splatnosti určuje na základe vlastných výkazov používateľov reprografických zariadení a prístrojov, v ktorých je uvedený počet kópií chránených diel zhotovených počas posudzovaného obdobia alebo sú v nich uvedené údaje, ktoré sú v tejto súvislosti potrebné.

103. Na prvý pohľad sa teda možno domnievať, že belgická právna úprava tým, že takto priamo alebo nepriamo ukladá používateľom reprografických zariadení a prístrojov povinnosť zaplatiť pomernú odmenu podľa počtu rozmnožení chránených diel, ktoré zhotovia, zabezpečuje primeraný výber kompenzácie vyžadovanej smernicou 2001/29 tak pre nositeľov práv, ako aj pre týchto používateľov, a teda zodpovedá požiadavkám primeranej rovnováhy stanoveným touto smernicou.

104. Treba však zdôrazniť, že pôsobnosť pomernej odmeny z hľadiska *ratione personae* je medzi účastníkmi sporná. Belgická vláda totiž tvrdí, že túto odmenu neplatia jednotlivci, ktorí používajú reprografické zariadenia a prístroje, pričom však neuvádza okolnosti, ktoré by odôvodňovali tvrdenie, ktoré z belgickej právnej úpravy nevyplýva. Reprobel na pojednávaní potvrdila, že pomerná odmena sa vyžaduje len od veľkých používateľov alebo poskytovateľov kopírovacích služieb, teda od podnikateľov, ktorí zhotovujú značný počet kópií, pričom spresnila, že výber pomernej odmeny od jednotlivcov by bol prakticky, ale aj právne nemožný, keďže dohľad, ktorý by si taký výber vyžadoval, by zasahoval do práva na rešpektovanie súkromia. Podľa spoločnosti Epson sa pomerná odmena naopak uplatňuje bez rozlišovania používateľa alebo účelu rozmnožovania.

105. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že Súdnemu dvoru neprináleží vykladať vnútroštátne právo, takže môže len nechať na vnútroštátny súd, aby preskúmal túto otázku, pričom vzhľadom na mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty pri určovaní subjektov povinných platiť primeranú kompenzáciu, by záver, ku ktorému vnútroštátny súd v tejto súvislosti dospeje, mal mať vplyv len na posúdenie zlučiteľnosti kumulácie paušálnej odmeny a pomernej odmeny s požiadavkami smernice 2001/29.

106. Pozornosť si však zasluhujú predovšetkým pravidlá určovania výšky pomernej odmeny, ktoré sa menia podľa spolupráce používateľa. Epson a Komisia osobitne tvrdia, že táto spolupráca nesúvisí s ujmou, takže pomerná odmena je neprimeraná a narúša primeranú rovnováhu vyžadovanú smernicou 2001/29.

107. V tejto súvislosti treba znovu pripomenúť, že členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy pri stanovovaní tak výšky primeranej kompenzácie, ako aj pravidiel jej výberu. Faktom však zostáva, že rozdiel v sadzbe uplatnenej na subjekty povinné platiť pomernú odmenu založený na tom, či spolupracujú pri jej výbere, musí byť odôvodnený kritériom, ktoré je objektívne, primerané a úmerné sledovanému cieľu.

108. V prejednávanom prípade pomerná odmena, ktorej cieľom je financovať primeranú kompenzáciu vyžadovanú článkom 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, spočíva na určení počtu kópií chránených diel, ktoré preukázateľne zhotovili používatelia reprografických zariadení a prístrojov počas daného obdobia, a teda je úzko spätá s ich spoluprácou.

109. Vzhľadom na jej cieľ, prostriedky, ktoré možno zaviesť v súlade s právom na dosiahnutie tohto cieľa, ako aj náklady, ktoré môže ich zavedenie vyvolať, sa nezdá, že by úprava výšky pomernej odmeny vyberanej z každej zhotovenej rozmnoženiny v závislosti od spolupráce uvedených používateľov bola ako taká celkom svojvoľná alebo zjavne neprimeraná.

110. Belgická vláda však neposkytla nijaké vysvetlenie týkajúce sa okolností spôsobilých odôvodniť rozdiel vyplývajúci zo zdvojnásobenia uplatnených súm. V LDA, v kráľovskom nariadení z 30. októbra 1997 ani v správe predloženej kráľovi pred prijatím tohto nariadenia sa najmä nenachádza nič, čo by preukazovalo, že tento rozdiel objektívne odôvodňujú dodatočné náklady spojené s výberom pomernej odmeny v prípade, ak povinný nespolupracuje, hoci Conseil d'État (Štátna rada) vo svojom stanovisku z 9. júla 1997 k návrhu kráľovského nariadenia, ktoré bolo napokon prijaté 30. októbra 1997 [57], poukázala na túto okolnosť.

111. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby s prihliadnutím na vysvetlenia prípadne poskytnuté belgickou vládou preskúmal, či je tento rozdiel sumy objektívne odôvodnený a úmerný sledovanému cieľu.

c) O systéme dvojakej odmeny ako celku

112. Zostáva preskúmať otázku, či sa má smernica 2001/29 vykladať tak, že bráni dvojakému systému paušálnej odmeny a pomernej odmeny zavedený belgickým zákonodarcom. Konkrétnejšie treba preskúmať, či možno s ohľadom na požiadavky primeranej rovnováhy stanovené smernicou 2001/29 považovať za legitímne, že sa kumulatívne vyberá pomerná odmena od osôb, ktoré používajú reprografické zariadenie alebo prístroj, ktorá je vypočítaná v závislosti od počtu kópií chránených diel, ktoré skutočne zhotovili počas daného obdobia, a teda má nahradiť ujmu reálne a skutočne spôsobenú nositeľom práv, hoci sa predpokladá, že tie isté osoby už priamo či nepriamo zaplatili paušálnu odmenu, vyberanú v okamihu nadobudnutia používaného zariadenia alebo prístroja.

113. V tejto súvislosti treba hneď pripomenúť, že – ako vyplýva z vyššie uvedených úvah – vzhľadom na to, že tak pravidlá výberu, ako aj výška primeranej kompenzácie spadajú do voľnej úvahy, ktorá im je priznaná, môžu členské štáty v zásade financovať primeranú kompenzáciu z dôvodu výnimky pre reprografiu buď výberom paušálnej odmeny, alebo výberom pomernej odmeny, pokiaľ nenarušia primeranú rovnováhu medzi záujmami nositeľov výlučného práva rozmnožovania a záujmami používateľov reprografických zariadení alebo prístrojov vyžadovanú smernicou 2001/29.

114. Naproti tomu kumulatívny výber paušálnej odmeny z dôvodu nadobudnutia reprografického zariadenia alebo prístroja a pomernej odmeny z dôvodu skutočného používania tohto zariadenia alebo prístroja na rozmnožovanie chránených diel od tej istej osoby v zásade nie je prípustný s ohľadom na požiadavky primeranej rovnováhy vyžadovanej smernicou 2001/29. [58]

115. Pokiaľ totiž belgická právna úprava stanovuje výber pomernej odmeny, o ktorej sa predpokladá, že zodpovedá reálnej ujme vzniknutej nositeľom práv z dôvodu skutočného používania reprografických zariadení a prístrojov na rozmnožovanie chránených diel, na výber dodatočnej paušálnej odmeny, ktorá zodpovedá potenciálnej ujme spôsobenej nositeľom práv, o ktorej sa predpokladá, že vyplýva z uvedenia týchto zariadení a prístrojov na trh, od tej istej osoby nemožno hľadieť tak, že v danom stave zodpovedá požiadavkám primeranej rovnováhy vyžadovanej smernicou 2001/29.

57 — Pozri komentár k článku 6 (*Moniteur belge* zo 7. novembra 1997, s. 29910).

58 — V tejto súvislosti treba navyše poukázať na to, že belgická vláda neuviedla nijakú okolnosť, ktorá by mohla objektívne odôvodniť skutočnosť, že – na rozdiel od fyzických osôb, ktoré nemajú povinnosť platiť pomernú odmenu – majú len právnické osoby povinnosť platiť paušálnu odmenu spolu s pomernou odmenou.

116. Hoci je totiž pravda, ako bolo opakovane zdôraznené [59], že členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy pri stanovení formy, podrobností financovania a možnej úrovne primeranej kompenzácie vyžadovanej smernicou 2001/29, výkon právomoci, ktorá im je takto priznaná, nie je neohraničený a v každom prípade musí zaručiť dodržiavanie primeranej rovnováhy vyžadovanej uvedenou smernicou. Vnútroštátny zákonodarca najmä nesmie pri výkone uvedenej právomoci porušovať zásadu zákazu diskriminácie alebo postupovať svojvoľne. Belgický zákonodarca tým, že za určitých okolností ukladá osobám používajúcim reprografické zariadenia alebo prístroje, ktoré nadobudli, na účely reprodukcie chránených diel, povinnosť platiť postupne, bez iných opatrení, paušálnu odmenu a pomernú odmenu, porušuje primeranú rovnováhu, ktorú je povinný zachovať medzi právami a záujmami nositeľov autorských práv a právami a záujmami uvedených osôb.

117. V konečnom dôsledku túto pomernú odmenu, ktorá najlepšie zaručuje primeranú rovnováhu vyžadovanú smernicou 2001/29, keďže sa určuje v zásade v závislosti od reálnej ujmy skutočne spôsobenej nositeľom práv, možno vyberať len pod podmienkou, že sa preukáže, že jej výška je určená skutočne s prihliadnutím na paušálnu odmenu, ktorá už bola zaplatená, alebo pod podmienkou, že subjekt povinný zaplatiť túto odmenu môže dosiahnuť buď súčasné alebo dodatočné vrátenie paušálnej odmeny, ktorú priamo zaplatil pri nadobudnutí používaného reprografického zariadenia alebo prístroja, alebo odpočítanie sumy, ktorú nepriamo zaplatil z dôvodu tejto paušálnej odmeny.

118. Akékoľvek opačné riešenie by totiž takmer nevyhnutne znamenalo, že tá istá osoba by bola povinná dvakrát financovať primeranú kompenzáciu vyžadovanú článkom 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29, čo by nebolo v súlade s primeranou rovnováhou, ktorú táto smernica vyžaduje. Nikto v konaní pritom netvrdil a nič v spise neumožňuje Súdnemu dvoru konštatovať, že belgická právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, spĺňa jednu alebo druhú z týchto podmienok. Prináleží však vnútroštátnemu súdu overiť skutočnosti, ktoré sú v tejto súvislosti relevantné, a vyvodiť z nich zodpovedajúce dôsledky.

d) Závery

119. Na základe vyššie uvedených úvah som dospel k trom nasledujúcim záverom.

120. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na účely financovania primeranej kompenzácie splatnej z dôvodu výnimky pre reprografiu podľa tohto ustanovenia stanovuje výber paušálnej odmeny z uvedenia reprografických zariadení a prístrojov do obehu od ich výrobcov, dovozcov alebo nadobúdateľov, pokiaľ sa po prvé táto odmena vyberá konzistentne a nediskriminačne, po druhé uvedené subjekty môžu preniesť sumu, ktorú sú povinné zaplatiť, na používateľov týchto zariadení a prístrojov a po tretie jej výška je v primeranom pomere k rozsahu potenciálnej ujmy, ktorú uvedenie týchto zariadení a prístrojov do obehu môže spôsobiť nositeľom práv, čo musí overiť vnútroštátny súd.

121. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na účely financovania primeranej kompenzácie splatnej z dôvodu výnimky pre reprografiu podľa tohto ustanovenia stanovuje výber pomernej odmeny určenej vynásobením počtu zhotovených rozmnožení jednou alebo viacerými sadzbami od fyzických alebo právnických osôb, ktoré používajú reprografické zariadenia a prístroje na rozmnožovanie chránených diel, alebo stanovuje, že za tieto osoby zaplatia uvedenú odmenu osoby, ktoré sprístupnia také zariadenia a prístroje inému, pokiaľ sa po prvé táto odmena vyberá konzistentne a nediskriminačne a po druhé uplatňovaná diferenciácia sadzieb spočíva na objektívnych, primeraných a úmerných kritériách, čo musí overiť vnútroštátny súd.

59 — Pozri najmä body 38 a 70 týchto návrhov.

122. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na účely financovania primeranej kompenzácie splatnej z dôvodu výnimky pre reprografiu, ktorú upravuje, stanovuje postupný a kumulatívny výber paušálnej odmeny z nadobudnutia reprografického zariadenia alebo prístroja a následne pomernej odmeny z jeho používania na rozmnožovanie chránených diel od tej istej osoby bez toho, aby v rámci pomernej odmeny skutočne zohľadňovala sumu zaplatenú z dôvodu paušálnej odmeny alebo stanovovala, že táto osoba môže dosiahnuť vrátenie alebo odpočítanie zaplatenej paušálnej odmeny.

VI – **O príjemcoch kompenzácie (tretia otázka)**

123. Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd pýta Súdneho dvora, či sa má článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 vykladať v tom zmysle, že oprávňuje členské štáty prideliť polovicu primeranej kompenzácie upravenej v tomto ustanovení vydavateľom diel vytvorených autormi bez toho, aby mali títo vydavatelia povinnosť – čo i len nepriamo – použiť časť tejto kompenzácie v prospech autorov.

124. Podľa článku 2 písm. a) smernice 2001/29 majú jedine autori výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať priame alebo nepriame, dočasné alebo trvalé rozmnožovanie svojich diel akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, v celku alebo v časti.

125. Vydavatelia teda nepatria k nositeľom výlučného práva rozmnožovania chráneného smernicou 2001/29, napríklad na rozdiel od výrobcov zvukových záznamov alebo výrobcov prvých záznamov filmov, ktorí sú uvedení v článku 2 písm. c) a d) tejto smernice, ktorých investície potrebné na výrobu produktov, ako sú zvukové záznamy, filmy alebo multimediálne produkty, sa považujú za značné, a teda spôsobilé odôvodniť primeranú právnu ochranu. [60]

126. Tiež treba poukázať na to, že článok 4 smernice 2001/29 priznáva jedine autorom výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia originálu ich diela alebo jeho rozmnožením predajom alebo iným spôsobom.

127. Vydavatelia preto v zásade nemôžu byť príjemcami primeranej kompenzácie z dôvodu výnimiek z uvedeného výlučného práva rozmnožovania stanovených v článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29, ktorá sa má vyplácať len nositeľom práv uvedeným v článku 2 citovanej smernice alebo z nej aspoň majú mať prospech len nositelia práv alebo ich oprávnené osoby.

128. Súdny dvor totiž rozhodol, že smernica 2001/29 nestanovuje členským štátom povinnosť vyplatiť nositeľom práv alebo ich oprávneným osobám celú primeranú kompenzáciu v peniazoch, ani im nezakazuje, aby v rámci širokej miery voľnej úvahy, ktorou disponujú, stanovili, že časť tejto kompenzácie sa poskytne vo forme nepriamej kompenzácie, prostredníctvom spoločenských a kultúrnych zariadení, ktoré boli zriadené v ich prospech, ale za predpokladu, že tieto zariadenia skutočne slúžia v prospech nich a spôsoby ich fungovania nie sú diskriminačné. [61]

129. Taký systém nepriameho vyberania primeranej kompenzácie zodpovedá jednému z cieľov primeranej právnej ochrany práv duševného vlastníctva stanovených v smernici 2001/29, ktorým je – ako vyplýva z odôvodnení 10 a 11 tejto smernice – zabezpečenie potrebných zdrojov na európsku kultúrnu tvorivosť a produkciu, ktoré týmto osobám umožnia pokračovať v tvorivej a umeleckej práci, ako aj zabezpečenie nezávislosti a dôstojnosti umeleckých tvorcov a interpretov. [62]

60 — Pozri odôvodnenie 10 smernice 2001/29.

61 — Pozri rozsudok Amazon.com International Sales a i. (C-521/11, EU:C:2013:515, body 49, 50 a 53).

62 — Tamže, bod 52.

130. Vydavatelia však vôbec nie sú porovnateľní so spoločenskými a kultúrnymi zariadeniami zriadenými v prospech autorov a nikto v konaní netvrdil a už vôbec nepreukázal, že z odmeny vyplácanej vydavateľom mali v konečnom dôsledku skutočne prospech autori.

131. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má preto vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členské štáty pridelili časť primeranej kompenzácie upravenej v tomto ustanovení vydavateľom diel vytvorených autormi bez toho, aby mali títo vydavatelia povinnosť – čo i len nepriamo – použiť túto časť v prospech autorov.

132. Podľa vysvetlení poskytnutých belgickou vládou a spoločnosťou Reprobel je však odmena, ktorá sa vypláca vydavateľom, kompenzáciou *sui generis*, ktorú zaviedol belgický zákonodarca popri smernici 2001/29, a to z osobitných dôvodov kultúrnej politiky.

133. V tejto súvislosti treba v prvom rade poukázať na to, že belgická vláda vôbec netvrdí, že táto primeraná kompenzácia *sui generis* spadá pod odôvodnenie 36 smernice 2001/29[63], napríklad že nahrádza ujmu vyplývajúcu z „osobitný[ch] prípado[v] rozmnožovania uskutočneným verejne prístupnými knižnicami, vzdelávacími inštitúciami alebo múzeami alebo archívmi, ktoré sa neuskutočnia pre priamy alebo nepriamy ekonomický alebo komerčný prospech“, uvedených v článku 5 ods. 2 písm. c) tejto smernice.

134. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že tento výklad belgickej právnej úpravy, ktorý obhajujú Reprobel a belgická vláda a ktorý nevyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, sa opiera v podstate o prípravné dokumenty týkajúce sa kráľovského nariadenia z 30. októbra 1997. V bode 2.1 správy predloženej kráľovi pred prijatím tohto kráľovského nariadenia sa totiž uvádza[64], že pôvodnými nositeľmi práva na odmenu sú autori a vydavatelia, pričom autor je vymedzený článkom 6 prvým odsekom LDA ako fyzická osoba, ktorá vytvorí dielo. Táto správa tiež spresňuje, že hoci LDA nedefinuje vydavateľa, priznáva mu právo na odmenu *ab initio*, ktorú nemožno prirovnať k autorskému právu.

135. Tiež možno poznamenať, že Conseil d'État vo svojom stanovisku z 9. júla 1997 k návrhu kráľovského nariadenia, ktoré bolo napokon prijaté 30. októbra 1997, jednoducho poukázala na to, že odmena upravená v článku 59 LDA, splatná z dôvodu rozmnožovania chránených diel, sa musí vyplácať autorom a vydavateľom, z diel ktorých boli skutočne zhotovené rozmnoženiny, a musí sa prideliť rovným dielom autorom a vydavateľom v súlade s článkom 61 tretím odsekom LDA.

136. Belgický zákonodarca teda údajne prostredníctvom článkov 59 až 61 LDA na jednej strane zaviedol v prospech autorov primeranú kompenzáciu upravenú v článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 a na druhej strane zaviedol v prospech vydavateľov osobitnú odmenu, pričom obidve odmeny sa vyberajú súčasne a podľa rovnakých pravidiel.

137. So zreteľom na tieto tvrdenia treba pripomenúť, že v rámci prejudiciálneho konania neprináleží Súdnemu dvoru podávať výklad vnútroštátneho práva a už vôbec nie posudzovať správnosť výkladu vnútroštátneho práva podaného členským štátom. Je teda úlohou vnútroštátneho súdu určiť, či vnútroštátna právna úprava skutočne zavádza osobitnú odmenu pre vydavateľov, ktorá sa odlišuje od primeranej kompenzácie, na ktorú majú nárok autori na základe článku 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29.

138. Z tohto hľadiska treba konštatovať, že vnútroštátny súd sa svojou treťou otázkou pýta, či sa má smernica 2001/29 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členské štáty zaviedli popri jej ustanoveniach osobitnú odmenu v prospech vydavateľov chránených diel, o akú ide vo veci samej.

63 — Toto odôvodnenie spresňuje, že „členské štáty môžu zabezpečiť primeranú kompenzáciu nositeľov práv, aj keď sa uplatnia voliteľné ustanovenia týkajúce sa výnimiek alebo obmedzení, pri ktorých sa taká kompenzácia nevyžaduje“.

64 — Pozri časť II – Mechanizmus zákonnej licencie, bod 2.1, s. 29878.

139. Domnievam sa, že na túto otázku treba v zásade odpovedať záporne, pričom však treba uviesť jedno spresnenie.

140. Smernica 2001/29, ktorá – ako sa uvádza v jej samotnom názve – zosúlaďuje len niektoré aspekty autorských práv a s nimi súvisiacich práv, totiž neobsahuje nijaké ustanovenie, ktoré by bránilo právu členských štátov zaviesť osobitnú odmenu v prospech vydavateľov, o akú ide vo veci samej, s cieľom nahradiť ujmu, ktorá vznikne vydavateľom z dôvodu uvedenia reprografických zariadení a prístrojov na trh a ich používania.

141. Iný záver by prípadne mohol prichádzať do úvahy len za predpokladu, že by sa preukázalo, že zavedenie tejto osobitnej odmeny v prospech vydavateľov má nepriaznivý vplyv na primeranú kompenzáciu, na ktorú majú nárok autori na základe smernice 2001/29. Treba pritom pripomenúť, že členské štáty disponujú širokou mierou voľnej úvahy okrem iného pri stanovovaní výšky primeranej kompenzácie upravenej v článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29, a zdôrazniť, že zo spisu nevyplýva a v konaní nikto netvrdil, že osobitná odmena pre vydavateľov sa vyberá a vypláca na úkor primeranej kompenzácie, na ktorú majú nárok autori.

142. Prináleží však vnútroštátnemu súdu overiť skutočnosti, ktoré sú v tejto súvislosti relevantné.

143. Smernica 2001/29 sa má teda vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členské štáty zaviedli osobitnú odmenu v prospech vydavateľov s cieľom nahradiť ujmu, ktorá vznikne vydavateľom z dôvodu uvedenia reprografických zariadení a prístrojov na trh a ich používania, pokiaľ sa táto odmena nevyberá a nevypláca na úkor primeranej kompenzácie, na ktorú majú nárok autori na základe článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29. Prináleží však vnútroštátnemu súdu overiť skutočnosti, ktoré sú v tejto súvislosti relevantné.

VII – **O výbere primeranej kompenzácie z notového materiálu (štvrtá otázka)**

144. Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či sa má článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 vykladať v tom zmysle, že oprávňuje členské štáty zaviesť systém výberu primeranej kompenzácie, ktorý môže pokrývať kopírovanie notového materiálu a nelegálnych rozmnožení.

145. Pri zodpovedaní tejto otázky treba odlíšiť reprografiu notového materiálu od reprografie nelegálnych rozmnožení.

146. V prvom rade totiž Súdny dvor vo svojom rozsudku ACI Adam a i.[65] rozhodol, že článok 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29 v spojení s odsekom 5 tohto článku sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá nerozlišuje medzi situáciou, v ktorej je zdroj, z ktorého sa zhotoví rozmnoženina na súkromné použitie, legálny, a situáciou, v ktorej je tento zdroj nelegálny. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Copydan Båndkopi[66]. Z tých istých dôvodov sa analogicky domnievam, že článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom istom zmysle, pokiaľ ide o reprografiu nelegálnych rozmnožení.

147. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 ďalej výslovne vylučuje notový materiál z pôsobnosti výnimky pre reprografiu. Smernicu 2001/29 preto v podstate z rovnakých dôvodov, aké Súdny dvor uviedol vo svojom rozsudku Copydan Båndkopi[67], nemožno vykladať v tom zmysle, že dovoľuje členským štátom zaviesť systém výberu primeranej kompenzácie, ktorý môže pokrývať kopírovanie notového materiálu.

65 — C-435/12, EU:C:2014:254, body 20 až 58.

66 — C-463/12, EU:C:2015:144, body 74 až 79.

67 — Tamže.

148. Navrhujem teda, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členské štáty zaviedli systém výberu primeranej kompenzácie, ktorý môže pokrývať kopírovanie notového materiálu a nelegálnych rozmnožení.

VIII – **Návrh**

149. Navrhujem teda, aby Súdny dvor odpovedal na štyri prejudiciálne otázky, ktoré položil Cour d'appel de Bruxelles, takto:

1. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, ale dovoľuje členským štátom zaviesť systém výberu poplatku určeného na financovanie primeranej kompenzácie z dôvodu výnimky pre reprografiu upravenej v tomto ustanovení z multifunkčných tlačiarní a/alebo ich používania, ktorý je diferencovaný podľa postavenia osoby, ktorá ich používa, a/alebo podľa cieľa ich používania, pokiaľ jednak táto kompenzácia závisí od ujmy spôsobenej nositeľom práv v dôsledku zavedenia tejto výnimky a jednak taká diferenciácia spočíva na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách.

2. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade nebráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na účely financovania primeranej kompenzácie splatnej z dôvodu výnimky pre reprografiu podľa tohto ustanovenia stanovuje:

   — buď výber paušálnej odmeny z uvedenia reprografických zariadení a prístrojov do obehu od ich výrobcov, dovozcov alebo nadobúdateľov, pokiaľ sa po prvé táto odmena vyberá konzistentne a nediskriminačne, po druhé uvedené subjekty môžu preniesť sumu, ktorú sú povinné zaplatiť, na používateľov týchto zariadení a prístrojov a po tretie jej výška je v primeranom pomere k rozsahu potenciálnej ujmy, ktorú uvedenie týchto zariadení a prístrojov do obehu môže spôsobiť nositeľom práv, čo musí overiť vnútroštátny súd, alebo

   — výber pomernej odmeny určenej vynásobením počtu zhotovených rozmnožení jednou alebo viacerými sadzbami od fyzických alebo právnických osôb, ktoré používajú reprografické zariadenia a prístroje na rozmnožovanie chránených diel, alebo stanovuje, že za tieto osoby zaplatia uvedenú odmenu osoby, ktoré sprístupnia také zariadenia a prístroje inému, pokiaľ sa po prvé táto odmena vyberá konzistentne a nediskriminačne a po druhé uplatňovaná diferenciácia sadzieb spočíva na objektívnych, primeraných a úmerných kritériách, čo musí overiť vnútroštátny súd.

   Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má naopak vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá na účely financovania primeranej kompenzácie splatnej z dôvodu výnimky pre reprografiu, ktorú upravuje, stanovuje postupný a kumulatívny výber paušálnej odmeny z nadobudnutia reprografického zariadenia alebo prístroja a následne pomernej odmeny z jeho používania na rozmnožovanie chránených diel od tej istej osoby bez toho, aby v rámci pomernej odmeny skutočne zohľadňovala sumu zaplatenú z dôvodu paušálnej odmeny alebo stanovovala, že táto osoba môže dosiahnuť vrátenie alebo odpočítanie zaplatenej paušálnej odmeny.

3. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členské štáty pridelili časť primeranej kompenzácie upravenej v tomto ustanovení vydavateľom diel vytvorených autormi bez toho, aby mali títo vydavatelia povinnosť – čo i len nepriamo – použiť túto časť v prospech autorov.

Smernica 2001/29 sa má však vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby členské štáty zaviedli osobitnú odmenu v prospech vydavateľov s cieľom nahradiť ujmu, ktorá vznikne vydavateľom z dôvodu uvedenia reprografických zariadení a prístrojov na trh a ich používania, pokiaľ sa táto odmena nevyberá a nevypláca na úkor primeranej kompenzácie, na ktorú majú nárok autori na základe článku 5 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2001/29. Prináleží vnútroštátnemu súdu overiť skutočnosti, ktoré sú v tejto súvislosti relevantné.

4. Článok 5 ods. 2 písm. a) smernice 2001/29 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členské štáty zaviedli systém výberu primeranej kompenzácie, ktorý môže pokrývať kopírovanie notového materiálu a nelegálnych rozmnožení.